

**PIERWSZY SYNOD
DIECEZJI OPOLSKIEJ
(2002-2005)
STATUTY I ANEKSY**

**Rozdział IX
DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA W PARAFII
PIERWSZY SYNOD DIECEZJI OPOLSKIEJ
(2002-2005)**

376. Tajemnica Bożego Miłosierdzia stanowi źródło i cel posługi charytatywnej Kościoła (Ef. 2,4). Z niej czerpie natchnienie miłość Kościoła względem maluczkich. Ona staje się inspiracją dla miłujących nawet nieprzyjaciół (Łk 6,36).

Pierwsza gmina chrześcijańska w Jerozolimie stanowiła wspólnotę wiary, kultu Bożego i braterskiej miłości (Dz 2,44-47). Istnieje dzisiaj pilna potrzeba przywrócenia pierwotnej bliskości trzech żywotnych funkcji wspólnoty chrześcijańskiej: liturgii, martyrii i diakonii. Te trzy posłannictwa od samego początku tworzą w Kościele nierozłączną jedność. Wypływają z tego samego źródła i nie mogą istnieć bez siebie. Ilustrują misję Kościoła wszystkich czasów. Kościół, który chciałby tylko głosić słowo Boże i sprawować sakramenty, nie byłby w pełni Kościołem Chrystusowym (DK 4-6).

Sobór Watykański II uczy, że Kościół, ciesząc się z podejmowanych przez innych przedsięwzięć, zatrzymuje dla siebie dzieła miłości jako swój obowiązek i niepozbywalne prawo (DA 8). Działalność charytatywna Kościoła powinna ogarniać swoim zasięgiem wszystkich bez wyjątku ludzi i wszystkie ich potrzeby. "Gdziekolwiek znajdują się ludzie, którym brak pokarmu i napoju, ubrania, mieszkania, lekarstw, pracy, oświaty, środków do prowadzenia życia godnego człowieka, dręczeni przeciwnościami i chorobami, doświadczający wygnania czy więzienia, tam miłość chrześcijańska winna ich szukać i znajdować, troskliwie pocieszać i wspierać" (DA 8). "(...) w ubogich i cierpiących Kościół odnajduje wizerunek swego ubogiego i cierpiącego Zbawiciela" (KK 8).

377. Synod uznaje głęboką potrzebę ożywienia posługi charytatywnej i przywrócenia jej należnego miejsca w działalności duszpasterskiej Kościoła opolskiego. Potrzeba ta wypływa zarówno ze stałej i bogatej tradycji Kościoła, jak i nowych możliwości prowadzenia pracy charytatywnej po 1989 roku.

Oprócz pozytywnych zmian, pojawiły się również nowe zjawiska: bezradności, bezrobocia, jaskrawych niesprawiedliwości i krzywd społecznych. U wielu ludzi doświadczenia te nie są wynikiem ich wolnego wyboru czy popełnionych błędów lecz narzuconego przemocą ciągu ostatnich wydarzeń. Spośród przeżywających trudności na szczególną pomoc zasługują: dzieci, młodzież i starsi; chorzy i niepełnosprawni; bezrobotni i bezdomni; rodziny wielodzietne i samotnie wychowujący potomstwo.

Gwałtowny rozwój idei wolontariatu i instytucji użyteczności publicznej, skupiający ludzi o różnym profilu światopoglądowym, skłania do określenia specyfiki posługi charytatywnej Kościoła i tożsamości kościelnych instytucji

dobroczynnych. Synod pragnie wskazać istotne aspekty zaangażowania charytatywnego, które czerpie inspirację z Ewangelii Chrystusa.

Radością napawa fakt, że większość wspólnot parafialnych stara się zaradzać różnym formom ubóstwa. Istnieje jednak sporo parafii, które powinny podjąć konkretny program duszpasterskiej posługi miłosierdzia. Ramy tego programu wyznacza "wyobraźnia miłosierdzia", której przejawem jest zdolność bycia bliźnim dla potrzebującego (*Novo millenio ineunte*, 50).

378. Synod postanawia, aby na terenie diecezji opolskiej w każdej parafii była dobrze zorganizowana posługa charytatywna. Zgodnie z *Instrukcją Episkopatu Polski o pracy charytatywnej w parafiach*, obowiązek świadczenia miłosierdzia, na sposób wspólnotowy i w formie zorganizowanej, spoczywa na proboszczu i wiernych, i powinien być realizowany na terenie parafii przede wszystkim przez parafialny zespół Caritas. Obowiązkową w każdej parafii działalność parafialnego zespołu Caritas określa statut.

379. Żywy przykład i wezwanie do tworzenia parafialnych zespołów Caritas diecezja odnajduje w powołaniu przez apostołów współpracowników do rozdawania jałmużny (Dz 6,3). Instytucja Siedmiu, zwanych później diakonami, była pierwszą w dziejach Kościoła organizacją charytatywną. Tworzący ją ludzie winni byli cieszyć się dobrą sławą, pełnią Ducha Świętego i mądrością. Dobre imię, nieskazitelna reputacja diakonów miała gwarantować sprawiedliwy podział dóbr kościelnych. Przymioty te winny i dzisiaj wyróżniać osoby zaproszone do pracy w parafialnych zespołach Caritas.

380. Dla usprawnienia posługi charytatywnej Synod zachęca do powołania stałych diakonów w naszej diecezji. Potrzeba ta zachodzi w związku z możliwością powierzenia im w Kościele troski o biednych i dzieła miłosierdzia. Przywrócenie tego stopnia posługi w praktyce pomogłoby zdynamizować działalność charytatywną i upodobnić wspólnoty chrześcijańskie do wspólnot z czasów apostoelskich i urzeczywistnić pełny obraz hierarchicznej struktury Kościoła, składającego się z biskupów, prezbiterów i diakonów.

381. Za zadanie wielkiej wagi Synod uważa również pozyskanie dzieci i młodzieży do aktywnego udziału w posłudze miłosierdzia. "Niech młodzi (...) coraz bardziej wzrastają w miłości, wychowani do ofiarnego życia, do gotowości, by służyć innym, przede wszystkim ubogim i chorym (...) W ten sposób rozumieją, że życie jest *piękne*, kiedy staje się darem na wzór Jezusa" (*Pastores gregis*, 53).

Godną polecenia dla dzieci i młodzieży jest działalność Szkolnych Kół Caritas, które posiadają własny regulamin.

382. Niektóre formy działalności charytatywnej w diecezji i w parafii wymagają wykwalifikowanych pracowników etatowych i dużych nakładów finansowych. Dotyczy to zwłaszcza licznych Stacji Opieki Caritas, gabinetów i ośrodków rehabilitacyjnych, hospicjów oraz wodoleczniczego ośrodka Sebastianum Silesiacum w Kamieniu Śląskim. Synod zaleca, aby tej działalności towarzyszyła szczególna troska pastoralna i stała refleksja nad zasadami, które nią kierują, nad

jej misją w Kościele oraz nad wizją wiary, która powinna ją ożywiać.

383. Synod sprzeciwia się działalności charytatywnej Kościoła opartej głównie na kryteriach ekonomicznych. Próby urynkowienia diakonii Kościoła spowodowałyby groźbę jej zsekularyzowania i dehumanizacji. Caritas Kościoła nie jest przedsięwzięciem komercyjnym ani działalnością gospodarczą. Jest świadectwem chrześcijańskiego życia, jest głoszeniem ewangelii i jest uobecnianiem miłosierdzia Bożego.

Jednak Synod uznaje, że działalność charytatywna Kościoła, zwłaszcza systematyczna i strukturalna, wymaga zaplecza finansowego i materialnego. Kościelne jednostki organizacyjne, wykonujące działalność społecznie użyteczną, mają prawo otrzymywać środki finansowe w ramach zawartych umów. Współpraca z organami administracji publicznej i innymi partnerami winna się rozwijać, jednak z zachowaniem przez kościelne placówki właściwej sobie tożsamości i autonomii. W sposób szczególny Synod zaleca dalszy rozwój i ciągłe usprawnianie działalności licznych w diecezji Stacji Opieki Caritas.

384. W tym samym duchu, z zachowaniem chrześcijańskiego umiaru, należy postępować wobec grona ofiarodawców i sponsorów. Oprócz już wypracowanych sposobów pozyskiwania środków na działalność charytatywną, odpowiednią rangę można przywrócić okresowym zbiórkom po domach, prowadzonym przez wolontariuszy parafialnych zespołów Caritas. Zbiórki wymagają starannego i roztropnego przygotowania.

385. Synod jest ponadto przekonany, że dzieła miłosierdzia, bardziej od zaplecza finansowego i pomocy sponsorów, potrzebują ducha modlitwy. Modlitwa wstawiennicza Kościoła, a zwłaszcza świadectwo cierpienia jego członków, stanowi szczególną formę posługi miłosierdzia. "Prosimy Was wszystkich, którzy cierpicie, abyście nas wspierali. Właśnie Was, którzy jesteście słabsi, prosimy, abyście stawali się źródłem mocy dla Kościoła i dla ludzkości. W straszliwym zmaganiu się pomiędzy siłami dobra i zła, którego widownią jest nasz współczesny świat, niech przeważy Wasze cierpienie w jedności z Krzyżem Chrystusa" (*Salvifici doloris*, 31).

386. Posługa charytatywna Kościoła realizowana zarówno przez pojedynczych wiernych jak i na sposób wspólnotowy, zakorzeniona w Słowie Bożym i liturgii, a zwłaszcza w Eucharystii, pozostaje wciąż aktualnym i niezbędnym sposobem głoszenia i uobecniania miłosierdzia Bożego we współczesnym świecie. Wyrazem integralnie pojętego duszpasterstwa, obejmującego troskę o zdrowie duszy i ciała, stanowią liczne inicjatywy charytatywne realizowane w diecezji.